

Jaarverslag 2019 Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Door secretaris David Schalken den Hartog en directeur Henk Bouwmans

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur in zijn vergadering d.d. 18 april 2020 op voorstel van het Dagelijks Bestuur. Ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden d.d. 6 juni 2020 te Apeldoorn.

Algemeen

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden wil door dit jaarverslag laten zien welke activiteiten de verenigingen heeft uitgevoerd in het verslagjaar 2019.

Hoofdpunten zijn:

- Belangenbehartiging (consultatie wgr en consultatie rekenkamer, maar ook gesprekken over uitvoering rechtspositie)
- Bijeenkomsten: meer dan 70 (!) bijeenkomsten georganiseerd waar we raadsleden op specifieke onderwerpen hebben ondersteund om het bewustzijn van hun rol en positie te vergroten maar die ook hebben gefungeerd als netwerkfunctie voor raadsleden om van elkaar te leren.
- Communicatie en ledenontwikkeling: we hebben een wekelijkse nieuwsbrief verstuurd, 205 berichten met een focus op raadsleden op onze website gepubliceerd, meer dan 70 bijeenkomsten in alle regio's van het land gehouden en een 30-tal kringen van griffiers bezocht. Door deze aandacht is het ledental gegroeid naar meer dan vierduizend leden aan het einde van het verslagjaar.

In het vervolg van dit bestuurlijk jaarverslag willen wij u een specifiek overzicht geven van de activiteiten en inspanningen van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden in 2019. Tevens vindt u hierin informatie over hoe de vereniging ervoor staat. Aan het einde van het verslagjaar is de positie van de vereniging financieel en organisatorisch gezond maar het blijft wenselijk en geboden dat we alert blijven om deze positie verder te verstevigen.

Belangenbehartiging

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft op diverse wijzen aandacht gegeven aan het behartigen van de belangen van raad en raadsleden:

- Eind 2018 heeft de Vereniging alle gemeenteraden geïnformeerd door een eigen modelverordening over onderwerpen die in de geharmoniseerde rechtspositieregeling van november 2018 als kanbepaling waren geformuleerd. In het begin van 2019 hebben wij daar als vereniging veel reacties op gekregen, met name uit griffierskringen. Voor velen bleek dat het wenselijk was dat niet alleen de VNG met een vorm van een modelverordening komt.

- Een groot deel van het verslagjaar is gespendeerd aan het opstellen van een Democratiepact om de belangrijkste speerpunten voor het versterken van de rol en positie van raad en raadsleden te benoemen. De afspraak daarvoor was gemaakt op 24 januari 2019 in een overleg tussen een delegatie van het AB en de DG Democratie en Bestuur van het ministerie. Over het pact is ruim een half jaar overleg gevoerd met het ministerie resulterend in een inhoudelijke afronding in oktober, waarna vervolgens bleek dat de verantwoordelijke directeur van het ministerie de inhoud van het pact niet urgent genoeg vond.
- De vereniging is mede-eigenaar van het programma Democratie in Actie (DiA), samen met de andere beroeps- en belangenverenigingen in de lokale democratie, de VNG en het ministerie. In het verslagjaar heeft de vereniging, via het bestuur en het bureau, aandacht gevraagd voor het versterken van rol en positie van de raad in diverse DiA-trajecten en daar waar nodig een bijdrage geleverd in DiA-projecten.
- De vereniging is partner van het Netwerk Weerbaar Bestuur. Samen met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters en de Wethoudersvereniging is er met medewerking van het ministerie van BZK het project Ondersteuningsteam. Op 3 april 2019 is op basis van dat project een Ondersteuningsteam van Vertrouwenspersonen gelanceerd in aanwezigheid van minister Ollongren van BZK, met voor onze vereniging Henk Bouwmans (directeur) en Gerhard Brunsveld (bureau- en verenigingssecretaris) als vertrouwenspersonen. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/ondersteuningsteam-voor-gevallen-van-intimidatie-bedreiging-of-agressie> Dit team van vertrouwenspersonen heeft ook een netwerk van peers (ervaringsdeskundigen) van burgemeesters en wethouders. In de tweede helft van het jaar is vanuit onze vereniging dit netwerk uitgebreid met een twaalfstal raadsleden als ambassadeurs voor ondersteuning in de regio, beschikbaar voor gesprekken in het geval van intimidatie, bedreiging en agressie. Op 10 september 2019 heeft het Ondersteuningsteam tijdens zijn bijeenkomst in Ouderkerk aan de Amstel een gesprek gehad met koning Willem-Alexander. In dat gesprek is van onze kant aangegeven dat intimidatie, agressie en bedreiging niet alleen wordt veroorzaakt vanuit inwoners maar ook voorkomt binnen de lokale democratie.
- De vereniging heeft in het voorjaar van 2019 een peiling gehouden onder raadsleden over rol en positie van de accountant. In het najaar van 2019 is bij een 2-tal bijeenkomst aanvullend nog een enquête gehouden over rol en positie van de accountant. De vereniging heeft daarop kenbaar gemaakt niets te zien in het voorstel van de VNG om weer te streven naar gemeentelijke accountants; de accountant dient extern te zijn in opdracht van de gemeenteraad. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/accountant-in-opdracht-gemeenteraad-is-het-beste>
- Op 10 oktober 2019 heeft de vereniging deelgenomen aan het Ronde Tafelgesprek in de Tweede Kamer over rol en positie van de lokale Rekenkamer. De vereniging heeft een schriftelijke inbreng geleverd

en AB-lid Sijr Hanssen is namens de vereniging als spreker in het gesprek opgetreden en heeft toelichting gegeven op het standpunt van de vereniging. Zie:
<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/laat-de-raad-zijn-eigen-externe-controle-regelen>. In december bleek dat onze inbreng effect heeft gehad; de Tweede Kamer grote aarzelingen had bij het voornemen van de minister en graag raadsleden in de rekenkamer wil behouden, zie:

<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/kamerfracties-rekenkamerfunctie-met-raadsleden-behouden>.

- In het tweede deel van het verslagjaar heeft de vereniging een reactie gegeven op diverse consultatietrajecten:
  - Consultatie wet gemeenschappelijke regelingen, zie:
<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/regionale-raadscommissies-verdienen-heldere-bevoegdheden>
  - Consultatie Appa en reiskosten Gemeentewet, zie:
<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/raads-en-commissieleden-dienen-reiskosten-buiten-gemeentegrenzen-vergoed-te-krijgen>

Tevens is aan het einde van het verslagjaar de voorbereiding gemaakt met de consultaties voor het initiatiefwetsvoorstel externe voorzitter, het onderwerp bevordering integriteit openbaar bestuur en de consultatie uitdaagrecht. De feitelijke consultaties op deze trajecten zijn in 2020.

- De vereniging heeft de zogeheten Thorbecke-brief van de minister aangegrepen om een schriftelijke reactie aan de minister te geven dat over zaken die de gemeenteraad betreffen de vereniging graag als gesprekspartner optreedt. Aanleiding was het voornemen van de minister om over de gemeenteraad in gesprek te gaan met de koepels van VNG en IPO.
- De vereniging heeft in het verslagjaar met de Vereniging van Griffiers gesprekken gevoerd over het nieuwe HR21-traject, dat gaat over de werkgeversfunctie van de raad jegens de griffie en in het bijzonder over de inschaling van de griffier. Dit traject wordt in 2020 vervolgd.
- De vereniging heeft met een delegatie van de commissie Raadsleden & Griffiers uit de VNG de afspraak gemaakt dat de vereniging standaard als toehoorder aanwezig is bij de vergaderingen van de commissie Raadsleden & Griffiers, vanuit het gegeven dat we gezamenlijk staan voor het versterken van rol en positie van raad en raadsleden binnen en buiten de VNG.
- Het bureau heeft in het verslagjaar samen met de collega's van het bureau van de Vereniging van Griffiers een 30-tal bezoeken afgelegd aan de kringbijeenkomsten van de Vereniging van Griffiers. In deze bijeenkomsten is vooral aandacht gegeven aan de digitale leeromgeving, de omvang van de griffie en de rol en positie van de raad.
- Het bureau heeft in het verslagjaar gesprekken gevoerd met de ambtelijke vertegenwoordiging van de provinciale afdelingen van de VNG uit Zuid-Holland, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant, Drenthe,

- Limburg, Noord-Holland en Flevoland. Doel daarvan was bekendheid geven aan de vereniging en te bespreken of samenwerking op het organiseren van bijeenkomsten voor raadsleden mogelijk is.
- In mei 2019 heeft de voorzitter van de vereniging, Bahreddine Belhaj, vergezeld door de directeur, Henk Bouwmans, een gesprek gehad met de voorzitter van de VNG, Jan van Zanen, vergezeld door de hoofddirecteur van de VNG, Jantien Kriens. In december 2019 heeft de voorzitter, vergezeld door de directeur, deelgenomen aan een overleg van alle voorzitters of bestuurlijk vertegenwoordigers van de vijf beroeps- en belangenverenigingen in het lokaal bestuur, die ruimte huren binnen het VNG-gebouw, met de voorzitter van de VNG die vervangen werd door de hoofddirecteur.
  - Vanuit het bureau is door de directeur deelgenomen aan het zogeheten Jeroense-overleg binnen het VNG-gebouw, tweemaandelijks overleg van directeurs van de VNG en van de beroeps- en belangenverenigingen in de lokale democratie;
  - In de AB-vergadering van 14 december 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden met een bestuurlijke delegatie van de Vereniging van Griffiers, onder meer over de minimale omvang van de griffie en de wijzigingen in de rechtspositie van raadsleden. Vastgesteld is dat beide verenigingen het van belang vinden om ten behoeve van de raad en raadsleden samen op te trekken. In dat kader zijn gesprekken gestart om te bezien of er verdergaande samenwerking mogelijk is tussen de bureaus.
  - Onze vereniging heeft ook oog voor de toekomst van de lokale democratie. Op 28 september 2019 was onze voorzitter Bahreddine Belhaj aanwezig bij de bijeenkomst van de Stichting Kinderburgemeester bij het aanbieden van de handreiking voor het bevorderen door gemeenteraden van het kiezen van een kinderborgemeester. Zie:
<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/kinderen-leren-over-democratie-met-kinderraad-en-kinderburgemeesters>

Bijeenkomsten

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden was in het verslagjaar zichtbaar op tal van plekken in het land. Er zijn in 2019 ruim zeventig bijeenkomsten gehouden waarbij de vereniging voor het overgrote deel betrokken was:

1. Een Dag voor de Raad op 24 mei 2019 in Deventer. Dit is de jaarlijkse ontmoeting tussen raadsleden en de wetenschap. Het thema was: hoe ben ik als raadslid van start gegaan. Sprekers onder meer prof. Mr. Geerten Boogaard (Universiteit Leiden), dr. Marieke van Genugten (Radboud Nijmegen), dr. Hans Vollaard (Universiteit Utrecht) en prof. Dr. Arwin van Buuren (Erasmus Universiteit). Er meldde zich 158 raadsleden aan. Aanwezig: 118 deelnemers uit 62 gemeenten.
2. Zeven Raadsacademies (met drie tot vier verschillende onderwerpen in deelsessies), gehouden in Enschede, D'ran Festival (17 mei), Den Haag (voor raadsleden van Bonaire en Saba op 7 juni), Barneveld (22 juni), Terneuzen (7 september), Leeuwarden (23 september), Amersfoort (23 oktober) en Breda (16 november). In totaal 228

- deelnemers, variërend van 12 raadsleden in Den Haag tot 55 in Breda. Tijdens de Raadsacademie in Breda heeft Han Warmelink het essay "In de hoofdrol, een essay over de rollen van de gemeenteraad" gepresenteerd.
3. Drie regionale bijeenkomsten over: De Raad en de RES (Regionale Energiestrategie) in Gouda (26 november), Rheden (27 november) en Heemstede (10 december) met medewerking van prof. Dr. Marcel Boogers (Universiteit Twente) en mr. drs. Joost Westerweel (Universiteit Leiden). Er waren 63 deelnemers uit 39 gemeenten.
  4. Negen regionale bijeenkomsten over het werkgeverschap van de raad, als uitloop van een gelijksoortig project in 2018. Het waren bijeenkomsten in Sint-Anthonis (9 januari), Den Helder (9 januari), Medemblik (16 januari), Rijssen-Holten (30 januari), Heerenveen (31 januari), Eemnes (19 februari), Smallingerland (25 februari), Alkmaar (27 februari) en Bussum (28 februari) en we organiseerden een bijeenkomst in Stichtse Vecht.
  5. Drie regionale ophaalsessies in het kader van het opstellen van een Democratiepact, te weten: Zwolle (11 maart), Dordrecht (19 maart) en Eindhoven (27 maart).
  6. Zestien regionale bijeenkomsten Samenspel tussen raad en griffie, over de ondersteuning en het werkgeverschap van de gemeenteraad. Het kernthema was hoe maakt de raad gebruik van zijn instrumenten en op welke wijze kan de griffier daarbij op basis van goed werkgeverschap een rol spelen? Medewerking werd verleend door Aveline Haan (Thorbecke Academie), Peter Ramautarsing (Thorbecke Academie) en prof. dr. Klaartje Peters (Universiteit van Maastricht) en Peter Castenmiller (Universiteit Leiden), auteurs van het rapport 'Om de controle door de raad'. De bijeenkomsten vonden plaats in de gemeenten Westerwolde (23 september), Sint-Michiëlsgestel (25 september), Smallingerland (16 oktober), Roosendaal (21 oktober), Heerlen (24 oktober), Den Helder (29 oktober), Waalre (4 november), Lelystad (7 november), Heerhugowaard (11 november), Almelo (13 november), Alphen aan den Rijn (19 november), De Fryske Marren (21 november), Harderwijk (27 november), Doetinchem (11 december), Alkmaar (11 december), Raalte (18 december) en Meppel. Er waren 185 deelnemers uit 79 gemeenten.
  7. Negen regionale bijeenkomsten "Houd grip op het begrotingsproces" met Jan Verhagen, financieel- en begrotingspecialist van de gemeente Den Haag, tevens columnist Binnenlands Bestuur als spreker. Bijeenkomsten in Heerenveen (20 juni), Staphorst (4 juli), Horst aan de Maas (4 september), Wijchen (10 september), Apeldoorn (11 september), Schouwen-Duiveland (24 september), Dordrecht (3 oktober), Zeist (9 oktober) en Edam-Volendam (16 oktober). Er waren 131 deelnemers uit 66 gemeenten.
  8. Vier keer Raad op Zaterdag in samenwerking met de VNG, inhoudelijk in gezamenlijkheid voorbereid en uitgevoerd door VNG Congressen. De Raad op Zaterdag werd gehouden in Wageningen (16 maart), Haarlem (25 mei), Oss (21 september) en Assen (2 november) en telde 285 deelnemers, variërend van 65 (Haarlem en Oss) tot 80 (Assen).

9. Drie Zomerraden, een tweedaagse training voor raadsleden in de zomerperiode, gehouden in samenwerking met ProDemos in Roermond (9 en 10 juli), Zwolle (16 en 17 juli) en Den Haag (27 en 28 augustus) met respectievelijk 20, 23 en 25 deelnemers.
10. Een bijeenkomst voor ambassadeurs (raadsleden) voor het netwerk weerbare raad en raadsleden, gehouden op 6 september 2019 in het stadhuis van Utrecht met deelname van een 10-tal raadsleden die zich willen inzetten als ambassadeurs.
11. Een leerkennisbijeenkomst over collectief leren, teamleren en het gebruik van de competentiescan op 10 oktober 2019 in Utrecht met een 20-tal deelnemers, waaronder raadsleden uit Molenlanden, Lelystad en Langedijk. De raadsleden uit Goirle moesten vanwege actuele politieke zaken op het laatste moment verstek laten gaan.
12. We waren aanwezig op drie provinciale besturendagen. De vereniging heeft in het verslagjaar ook medewerking verleend aan de besturendag over Democratische Vernieuwing van de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten (12 april), de besturendag van de Vereniging van Drentse Gemeenten (27 september) en de besturendag in Limburg (20 november).
13. In het kader van Democratie in Actie hebben wij medewerking verleend aan de organisatie van de Summer School Democratie (Nijmegen, 29 augustus) en het Democratiefestival (Nijmegen, 30 en 31 augustus).
14. We hebben een viertal presentatiebijeenkomsten gehouden van rapporten en onderzoeken die in opdracht van onze vereniging zijn gemaakt:
  - Op 18 februari 2019 in de raadszaal van de gemeente Den Haag vond de presentatie plaats van het rapport "Bekend maar soms onbemind", onderzoek over diversiteit in de gemeenteraad, uitgevoerd door de Amsterdamse Vrije Universiteit politicoloog en socioloog Soumia Akachar. Als reflectant trad op het Haagse raadslid Mikal Tseggai, geboren in Haarlem uit ouders die als vluchtelingen afkomstig zijn uit Eritrea.
  - Op 16 november 2019 tijdens de Raadsacademie in Breda in het plenaire openingsdeel presentatie en toelichting van "In de hoofdrol, essay over de rollen van de gemeenteraad", door raadslid en wetenschapper Han Warmelink. Op dezelfde dag is ook de bundel "Houd het dichtbij", 30 interviews met gemeenteraadsleden over hun ambt, geschreven door raadslid Laurens van Voorst, gepresenteerd, zie: https://www.raadsleden.nl/sites/www.raadsleden.nl/files/documenten/houd_het_dichtbij.pdf
  - Op 16 december 2019 hebben we een presentatiebijeenkomst gehouden over het waarderingcertificaat. Daar is de eindrapportage gepresenteerd die een resultaat was van drie gespreksbijeenkomsten met raadsleden over waarderen en certificeren, zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/agenda/het-waarderen-en-certificeren-van-raadswerk-den-haag>. Deze

- eindpresentatiebijeenkomst is voorafgegaan door een startbijeenkomst in Amersfoort (16 september).
15. Op 3 juni 2019 organiseerde de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden tijdens het VNG Jaarcongres in Barneveld een deelcongres in Veenendaal over de rol en positie van de raad met als spreker Martin Schulz van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB). De bijeenkomst telde een 40-tal deelnemers, raadsleden, griffiers en burgemeesters. Het waarderingscijfer was een 7,4.
  16. Op 25 september 2019 hebben we het jaarlijkse Kennispartnerdiner gehouden, de netwerkcontrotoeting van bestuur met kennispartners, zoals deze keer Deloitte, Argumentenfabriek en het CCV.
  17. Op 12 oktober 2019 organiseerde het Nederlands Debat Instituut voor het tweede jaar op rij het Nationaal Gemeenteraadsdebat. Onze vereniging was betrokken bij de organisatie van dit debat. Bovendien werd ons algemeen bestuurslid Hans van Mourik tot beste debater uitgeroepen.

Communicatie

In het verslagjaar heeft het bureau een groot aantal activiteiten ondernomen om raadsleden te informeren over bijeenkomsten, publicaties en rapporten die voor raad en raadsleden van belang zijn.

Er zijn 205 berichten op de website gepubliceerd, gemiddeld vier per week.

De best gelezen berichten zijn:

1. Financiële tekorten op de begroting door Jeugdzorg? Er is een praktische oplossing, gepubliceerd op 10 juli 2019 met 2.905 views. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/financiele-tekorten-op-de-begroting-door-jeugdzorg-er-is-een-praktische-oplossing>
2. Raadsleden onbewust over bestuurlijke rol van de raad, gepubliceerd op 11 maart 2019 met 1702 views. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/raadsleden-onbewust-over-bestuurlijke-rol-van-de-raad>
3. Welke rollen hebben raadsleden bij een Regionale Energiestrategie? gepubliceerd op 13 juni 2019 met 1617 views. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/welke-rollen-hebben-raadsleden-bij-een-regionale-energiestrategie>
4. Vergoeding raad- en commissieleden met 2,8 procent omhoog, gepubliceerd op 2 december 2019 met 1281 views. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/vergoeding-raad-en-commissieleden-met-28-procent-omhoog>
5. De Omgevingswet: hoe bereid je je als raad zo goed mogelijk voor?, gepubliceerd op 26 maart 2019 met 1074 views. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/de-omgevingswet-hoe-bereid-je-je-als-raad-zo-goed-mogelijk-voor>

Er is een wekelijkse nieuwsbrief verstuurd aan alle leden van de vereniging, tevens een speciale wekelijkse nieuwsbrief voor externe relaties van ministerie, VNG, wetenschap en de bestuurders van collega-verenigingen (aantal: 269) en voor belangstellenden (aantal: 558 in binnen- en buitenland).

Er is in de zomer en in november een speciale brief verstuurd aan alle gemeenteraden waarin we hen hebben geïnformeerd over onze activiteiten en over rapporten en onderzoeken die voor gemeenteraden van belang zijn. De berichten op onze website zijn in belangrijke mate ook gedeeld op social mediaplatforms.

Het aantal volgers op Twitter steeg in het verslagjaar 2019 van 4520 naar 4774 volgers, een groei van 5,6 procent.

Het aantal volgers op Facebook steeg van 853 naar 936, een groei van 9,7 procent.

Het aantal volgers op Instagram steeg van 136 naar 233, een groei van 72 procent.

We waren al langer actief op LinkedIn en op YouTube met een eigen pagina.

De registratie van volgers is aangevangen op 1 juli 2019. In de tweede helft van 2019 is het aantal volgers op LinkedIn gestegen van 282 naar 333, een groei van 18 procent. Het aantal volgers op YouTube is gestegen van 32 naar 46, een groei van 48 procent.

Media

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft in 2019 uitgebreid de media (kranten, radio en websites) gehaald. In een 35-tal artikelen, interviews, radio-items en columns is het woord gevoerd namens de vereniging of is de vereniging expliciet genoemd. Het gaat dan om media als: Binnenlands Bestuur, Noord Hollands Dagblad, Kern 75, Omroep Brabant, Nederlands Dagblad, de Volkskrant, Seniorenpartij Maastricht, BN De Stem, Gemeente.nu, NOS, Omroep Flevoland, Hart.ms, Sociaal web, BNR Nieuwsradio, website LPG, Raadsleden & Veiligheid, Brabants Dagblad, Noordkop Centraal, Het rechten studentje, De Denkademie, Algemeen Dagblad, Flessenpost uit Bergen, Exello en het Eindhovens Dagblad.

Waarderingsonderzoek

In het vierde kwartaal van het verslagjaar is het jaarlijkse waarderingsonderzoek gehouden. Dat heeft een tweeledig doel: in beeld krijgen hoe alle raadsleden oordelen over onze rapporten, onderzoeken en activiteiten, als ook in beeld krijgen hoe alle raadsleden oordelen over onze belangenbehartigende rol. De belangrijkste uitkomsten uit het onderzoek in 2019:

- Vier van de tien leden is ronduit zeer tevreden (cijfer 8 of hoger). Slechts 1 op de 20 leden is ontevreden (cijfer 5 of minder);
- Tweederde van de leden leest de website, de nieuwsbrief, publicaties of bezoekt bijeenkomsten. Zeven van de tien leden ervaart het lezen van de nieuwsbrief en de deelname aan activiteiten als zeer nuttig.
- Een kwart van de raadsleden is het eens met de stelling dat de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden als enige opkomt voor de belangen van raadsleden. Vier op de tien leden is het eens met de stelling dat de vereniging een onafhankelijke organisatie is.
- Tweederde van de leden geeft aan dat het houden van bijeenkomsten voor meerdere gemeenten tegelijk goed zou zijn;

- Een op de drie raadsleden heeft verbeteringen rondom onderdelen van de rechtspositie waaraan de vereniging meer aandacht dient te besteden.

Ledenontwikkeling

Het ledental van de vereniging is in het verslagjaar gegroeid van 3438 leden naar 4114 leden, een groei van 676 leden.

De vereniging telde bij aanvang van het verslagjaar 2019 3438 leden (1 januari 2019), waarvan 3231 collectieve leden en 207 individuele leden. Aan het einde van het verslagjaar (31 december 2019) telde de vereniging 4114 leden, waarvan 3863 leden via het collectieve lidmaatschap en 251 individuele leden. Het aantal gemeenteraden dat collectief lid is, steeg in het verslagjaar van 127 naar 146 gemeenteraden.

Bestuur

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden kende in 2019 geen wijzigingen.

Per 31 december 2019 bestaat het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden uit: Bahreddine Belhaj (Lelystad, voorzitter), David Schalken den Hartog (Dordrecht, secretaris), Erwin Rutten (Waalre, penningmeester), Mirjam Slobbe-Voogt (Zwijndrecht, vicevoorzitter), Paul van den Biggelaar (Oirschot, algemeen bestuurslid), Hans Egtberts (Duiven, algemeen bestuurslid), Sjur Hanssen (Rheden, algemeen bestuurslid), Marjo Molengraaf (Gorinchem, algemeen bestuurslid), Hans van Mourik (Gorinchem, algemeen bestuurslid), Piet Reitsma (Tytsjerksteradiel, algemeen bestuurslid), Frits van Vugt (Gilze-Rijen, algemeen bestuurslid).

In 2019 waren er zeven dagelijks bestuursvergaderingen in Den Haag en vier algemene bestuursvergaderingen in Utrecht.

Er zijn twee algemene ledenvergaderingen gehouden, op 22 juni 2019 in Barneveld in verband met de goedkeuring van het financieel verslag 2018 en op 16 november 2019 in Breda in verband met het vaststellen van de begroting 2020.

Financiële positie

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, heeft door Financial Control (FC) van de VNG, die de financiële administratie voor de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden op contractuele basis uitvoert, een concept-financieel jaarverslag 2019 laten opstellen.

Over 2019 is een positief saldo van 31.252 euro gerealiseerd. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft als standaardbeleid dat het resultaat ten gunste of ten laste van de algemene reserve wordt gebracht. Het bestuur streeft daarbij naar een algemene reserve dat van voldoende omvang is om minimaal de personele risico's te kunnen opvangen.

De toestand op de balansdatum 31 december 2019 geeft de volgende kerncijfers:

Opbrengsten	€ 724.970
Nettoresultaat	€ 31.252
Eigen vermogen	€ 143.013

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft door het gerealiseerde resultaat het eigen vermogen versterkt van 111.761 euro naar 143.013 euro. De solvabiliteit (verhouding eigen vermogen/totaal vermogen) is daarmee van plus 22,1 % in 2018 naar 28,7 procent in 2019 gestegen en komt daarmee boven een gewenst solvabiliteitspercentage van 25 procent of meer. Vier jaar geleden eind 2015 was het cijfer voor solvabiliteit nog minus 38,1 procent. De liquiditeit is in het verslagjaar ook gestegen doordat de kortlopende schulden 2019 lager zijn dan in 2018 terwijl de vlottende activa vrijwel gelijk zijn gebleven aan 2018: de liquiditeitsratio steeg van 1,28 in 2018 naar 1,40 in 2019 bij een norm van 1,00.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft ernaar risico's zoveel mogelijk te beperken. Met name het volgende risico is voor de vereniging van belang: afhankelijkheid van subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Vanwege het genoemde risico voert de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden een actief ledenwerfbeleid om de basis van de vereniging te versterken. Daarnaast probeert de vereniging scherp op de kosten te sturen om de vermogenspositie positief te versterken om zo ook een stabiele voorziening te realiseren als achtervang voor mogelijk onvoorziene kosten in de sfeer van het personeel en voor speciale activiteiten zoals een jubileumcongres in 2020. In 2019 is het vaste personeelsbestand met twee medewerkers uitgebreid tot vier medewerkers.

De financiële basis is tevens versterkt door de uitvoering en realisatie van de door de ledenvergadering (Dordrecht, november 2018) vaststelde jaarlijkse indexverhoging op basis van de prijsinflatie.

Ten aanzien van financiële instrumenten wordt overigens geen actief beleid gevoerd, aangezien de risico's daaromtrent beperkt zijn.

Voor het jaar 2020 worden geen belangrijke mutaties verwacht ten aanzien van de investeringen en de financiering. De ontwikkeling van de baten en lasten en de resultaten zullen vooral afhankelijk zijn van de projecten die voor de raadsleden worden uitgevoerd.

Bureau

Het bureau van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stond in 2019 onder leiding van directeur Henk Bouwmans. Eind 2019 telde het bureau zeven medewerkers, te weten de directeur en verder bureau- en verenigingssecretaris Gerhard Brunsveld, communicatie- en beleidsmedewerker Lennart Huurman, projectmedewerker Bart de Roo, secretariaatsmedewerker Ingrid Blom (op inhuurbasis), junior-projectmedewerker Dyon Bambacht (in het vierde kwartaal van het jaar) en Ellie Potiek als opleidingsmedewerker (op projectmatige inhuurbasis). Verder had de vereniging gedurende het jaar een aantal tijdelijke junior-medewerkers: Dyon Bambacht, Marco Blankenburgh, Naomi End, Hendrik van Hout en Floris Meinardi. Op deze wijze bood de vereniging ruimte voor jong talent om te ontdekken hoe boeiend en interessant het kan zijn om voor raadsleden en gemeenteraden werkzaam te zijn.

Onderzoek

In 2019 heeft de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden diverse onderzoeken, peilingen en enquêtes uitgevoerd en gepubliceerd. Voor een

deel betreft het onderzoeken die voortkomen uit de subsidiabele projecten, voor een ander deel komt het voort uit de eigen verenigingsagenda. Kernelement van alle onderzoeken is dat deze concrete aanbevelingen en tips bevatten voor raad en raadsleden, dan wel de aanzet vormen tot een stimulerende bijdrage vormen voor het debat over het versterken van de rol en positie van raad en raadsleden. Een goed voorbeeld daarvan is het op 27 december 2018 gepresenteerde onderzoek van onze vereniging over het aantal vrouwen in het lokaal bestuur, als raadslid, wethouder en burgemeester. Zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/aandeel-vrouwelijke-raadsleden-voor-het-eerst-boven-30-procent>
Dit onderzoek stimuleerde de Kamer om het onderwerp te agenderen en vormde ook de basis voor een door de in opdracht van het ministerie van BZK uitgevoerd onderzoek naar rol en positie van vrouwen in de lokale democratie door de Universiteit van Amsterdam, zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/werkdruk-belemmert-groei-vrouwelijke-raadsleden>

De volgende onderzoeken zijn in 2019 uitgevoerd:

1. Gemeenteraden positioneren. Van professionaliseren naar politiseren (december 2018, presentatie januari 2019), zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/raadsleden-moeten-politiseren-niet-professionaliseren>
2. Diversiteit in de raad: Bekend maar soms onbemind. Perspectieven en visies van gemeenteraadsleden op het belang van diversiteit in de raad (december 2018, presentatie 18 februari 2019), zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/diversiteit-in-de-raad-slechts-met-de-mond-beleden>
3. De bestuurlijke rol van de raad (december 2018, presentatie maart 2019), zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/raadsleden-onbewust-over-bestuurlijke-rol-van-de-raad>
4. Rapport Positie raadsleden in de VNG, een inventarisatie naar de onkostenvergoedingen voor raadsleden binnen de VNG, 1 juli 2019 (geen externe presentatie)
5. Stoppende raadsleden, zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/stoppende-raadsleden-worden-meestal-wethouder>
6. In de hoofdrol, een essay over de rollen van de gemeenteraad (november 2019, presentatie 16 november 2019), zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/rollen-van-de-raad-vaag-onduidelijk-en-onvolledig>
7. Hou het dichtbij, 30 interviews met raadsleden over het raadswerk (presentatie 16 november 2019), zie: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/houd-het-dichtbij-dertig-gemeenteraadsleden-over-hun-ambt>
8. Presentatie waarderingscertificaat, zie: eindverslag waarderen en certificeren van raadsleden, d.d. 20 december 2019 (opvraagbaar via: info@raadsleden.nl)
9. Collectief leren door raadsleden, reflectieverslag Paula Veltink, 10 oktober 2019 (geen externe presentatie)

10. De beleving van de digitale leeromgeving, rapportage onderzoek, Paula Veltink, Utrecht, 13 december 2019 (geen externe presentatie).

Den Haag, 25 maart 2020